

شناسایی شاخص‌ها و اصول برنامه ریزی و طراحی موثر بر توسعه حمل و نقل عمومی محور در واحدهای همسایگی به منظور افزایش پیاده‌مداری (نمونه موردی: شهر فیلادلفیا)

امیرفرجاد کیخسروی¹، پری چهر رشیدقلم^{2*}

1- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی منطقه‌ای دانشگاه تهران، ایران، Amirfarjad@hotmail.com
2- دانشجوی کارشناسی ارشد طراحی شهری دانشگاه شهید بهشتی، ایران، parichehrrashidghalam@yahoo.com

چکیده

وضعیت نامطلوب زندگی پیاده در شهر، عدم توجه کافی به مسیرهای عابرین پیاده در طرح‌های شهری و وضعیت نابسامان شبکه معابر و پیاده‌روها از جمله مسایلی هستند که دامن‌گیر شهرهای امروزی شده‌اند. در شهرها سازمان فضایی پراکنده شهرها باعث آن شده است که تا شهروندان برای دسترسی به کارکردهای شهری بیش از پیش از خودروی شخصی استفاده کنند و نقش حمل و نقل انسان محور در آن بسیار ناچیز می‌باشد. در این راستا گذر از شهر ترافیک محور به شهر انسان محور از مهم‌ترین اهداف برنامه‌ریزی منطقه‌ای و شهری و همچنین طراحی شهری می‌باشد که در سلسله مراتب‌های بعدی بخصوص در واحد همسایگی مدنظر قرار می‌دهند. امروزه توسعه حمل و نقل محور به عنوان روشی کارا در جهت تحقق این اهداف بسیار مورد توجه قرار گرفته است. این رویکرد از ویژگی‌هایی چون ارتقای کیفیت طراحی محله‌ای، افزایش کاربری‌های مختلف، گسترش تعاملات اجتماعی، کاهش استفاده از اتومبیل و گسترش گزینه‌های جابه‌جایی سازگار با حمل و نقل عمومی برخوردار است. بر این اساس در تحقیق حاضر ابتدا با نگرشی جامع و سیستمی به بیان انگاشت‌های مرتبط با توسعه حمل و نقل عمومی محور پرداخته شده است، سپس با تطبیق اصول توسعه حمل و نقل عمومی محور با نمونه موفق اجرا شده در واحد همسایگی فیلادلفیا، اصول و شاخص‌های طراحی و برنامه‌ریزی این رویکرد در قالب سه مولفه فعالیت و عملکرد، معنا و کالبد نتیجه می‌شود.

واژه‌های کلیدی: توسعه حمل و نقل عمومی محور، اصول طراحی و برنامه‌ریزی، پیاده‌مداری، واحد همسایگی فیلادلفیا

1- مقدمه

در سال‌های اخیر به دلیل پراکندگی نواحی شهری و توسعه آن‌ها به صورت تک کاربردی و ناهماهنگی بین سرمایه گذاری حمل و نقل و الگوهای توسعه شهری، افزایش روزافزون شلوغی ترافیک، آلودگی هوا سفرهای طولانی و مصرف بی‌رویه منابع را شاهد بوده‌ایم. شبکه حمل و نقل که یکی از مهمترین اجزا خدمات شهری است، تاثیرات زیادی روی الگوهای کاربری زمین و نرخ توسعه شهری دارد. توسعه شهرها با بهره‌گیری از پتانسیل‌های عناصر ترابری شهری همواره در اول تاریخ مورد توجه بوده است و در دوره‌های زمانی مختلف با اهداف و روش‌های گوناگونی صورت پذیرفته است. در این زمینه، آنچه در آستانه هزاره سوم بر آن تاکید می‌گردد توسعه حمل و نقل عمومی مدار می‌باشد که به عنوان اساسی‌ترین نوع توسعه شناخته شده است.